

ki yetersizlik de aynı derecede önem taşımaktadır. Bunun aşılabilmesi için bu alandaki politikaların sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasının yanında toplumun bilgi talebinin artırılması yönünde önemli adımların atılması gerekmektedir. Türkiye’de özellikle kadın nüfusun eğitim ve kültürel birikim açısından yeterli gelişimi gösteremediği dikkatini alındığında, bu alanda etkin olan sivil toplum örgütleri ve kuruluşları, toplumun dikkatini bu yöne çekmeli, kütüphanelerin insan gelişimindeki önemini vurgulayarak, bu alanda daha etkin hizmet verilmesi konusunda baskı unsuru oluşturmalarıdır. Halk kütüphanelerinde, kadınlara yönelik hizmet türleri geliştirilmeli ve uygulamaya konmalıdır.

Türk Kütüphaneciler Derneği (TKD) Ankara Şubesi’nin Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM) Bünyesinde Oluşturulan Eğitim Komisyonu’na Sunduğu 2. Rapor: Öneriler*

TKD Ankara Şubesi olarak daha önce sunmuş olduğumuz 1. Raporunda genel olarak kadının toplumsal statüsü, eğitim durumu ve kütüphanelerin kadının gelişimindeki rolü ele alınmıştı. Bu ikinci raporda ise Türkiye’de alınması gereken tedbirler dile getirilmeye çalışılacaktır.

Önerilerimiz

1) Türkiye’de her alanda olduğu gibi “kadın sorunları”, “kadın hakları” kısaca kadın konusunda yapılmış bilimsel çalışmalara sağlıklı bir biçimde ulaşma olanağı bulunmamaktadır. Bilimsel çalışmalar çoğu kez yapıldığı ortamla ve yayınlanmışsa yayının ulaştığı kesimle sınırlı kalmaktadır. Sorunun çözümü için ilk başta bu alanda sağlıklı bir bilgi akışının sağlanması gerekmektedir. Bunun için Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan kütüphanenin Türkiye’de kadın konusunda yapılmış bilimsel çalışmaların en azından bibliyografik kimliklerini saptayabilecek ve bunları bilgisayar ortamına aktararak Internet aracılığı ile bütün araştırmacıla-

* 24.10.1996 tarihinde sunulan bu rapor TKD Ankara Şubesi adına Mehmet Toplu ve Dilek Bayır tarafından hazırlanmıştır.

rın kullanımına sunabilecek bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Çalışmanın yürütülmesi için kütüphanenin insangücü ve teknolojik alanda daha güçlü hale getirilmesi zorunludur.

TKD Ankara Şubesi olarak kadın konusunda Türkiye'de yapılmış bilimsel çalışmaların (kitap, makale, tez, bildiri vb.), saptanması ve bibliyografik kimliklerinin KSSGM Kütüphanesi'ne aktarılması konusunda ortak bir proje yürütebiliriz. Bu proje 1980-1996, 1950-1979 ve 1923-1949 arasını kapsayacak biçimde üç aşamalı olarak yürütülebilir.

2) Birinci raporumuzda ayrıntılı olarak değindiğimiz gibi, kadın sorunlarının başında eğitim gelmektedir. Kadınların yaklaşık 1/3'ü hiç okuma yazma bilmezken, ancak 1/100'ü üniversite mezunudur ve toplumsal yaşama katılmada daha birikimli ve nitelikli bir yapıya sahiptir.

Geleneksel toplum yapısının özellikle belirli yörelerde halâ hakimiyetini sürdürdüğü dikkate alındığında, kadın nüfusun okullaşma oranındaki sorunların en azından belirli bir süre daha devam edeceği anlaşılmaktadır. Herşeyden önce bu alandaki sorunun çözülmesi için temel koşul, bütün toplumun okur yazar duruma getirilmesidir. Ancak okur yazarlık, alfabeyi ya da bazı matematiksel işlemleri yapabilmek değil, düşünmek, düşündüğünü uygulayabilmek, araştırmak ve bunları hayat felsefesi haline getirebilmektir. Bunun sağlanabilmesi için de okulların öğrenci-öğretmen ve ders kitabı çizgisinden çıkarılması ve kütüphane unsurunun eğitimi destekleyici bir unsur haline getirilmesi gerekmektedir.

Aslında 1976 yılında çıkarılan Okul Kütüphaneleri Yönetmeliğinin 3. maddesi'nde, açılacak her okulda 1 kütüphane kurulması gerekliliği ön koşul olarak sunulmaktadır.

İlk başta yapılacak, bu yönetmeliğin uygulamaya konması ve işlerlik kazandırılmasıdır.

TKD Ankara Şubesi olarak, Ankara'da örnek bir okul kütüphanesinin oluşturulmasını önerir ve bu yönde Dernek olarak, gerekli koşullar oluşturulduğunda insangücü ve bilgi birikimi açısından her türlü katkıyı sağlamaya hazır olduğumuzu bildiririz. Ayrıca bu konuda Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ve Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Bölümleriyle de işbirliğine gidilerek çalışmaların daha sağlıklı bir yapıya oturtulması sağlanabilir.

3) Türkiye'de örgün eğitimin niteliğinden dolayı, eğitim, okulla sınırlı kalmakta, okul bittikten sonra, toplumun büyük çoğunluğu kendini geliştireci çaba safetmemekte, hatta okuma-yazmayı unutan birçok birey bulunmaktadır. Bunun için özellikle örgün eğitimde eğitimin hayat boyu sürdüğü fikri aşılmalıdır. Bunun için halk kütüphaneleri geliştirilmeli ve eğitimin sürekliliğindeki önemi vurgulanmalıdır. Ayrıca kadın nüfusun büyük çoğunluğunun halâ ev hanımı olduğu ve medya dışında -ki çoğu zaman reklama da-

yalı yayın yapma politikası içerisinde olduğundan tek yönlü bir bilgi akışına neden olmaktadır- bilgi kaynağı olmadığı dikkate alındığında, kadının gelişimine olanak sağlayacak kurumların başında halk kütüphanelerinin geldiği daha açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Bu zamana kadar Türkiye’de kadına meslek edindirme yönünde verilen çabaların yeterince dinamizm kazanamamasının altında yatan temel etken de, konunun sadece “meslek edindirme” çerçevesinde ele alınması, onun bilgi edinme ve kendini geliştirme yönünün hep gözardı edilmesidir.

Bu sorunların giderilebilmesi için Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü ile Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ortak bir çalışma yürütmelidir. Çalışma kapsamında;

1. Halk kütüphanelerinde özellikle ev hanımlarına yönelik birimler oluşturulmalı, buralarda ev ekonomisi, çocuk eğitimi, tüketici hakları, halk sağlığı, doğum kontrolü vb. konularında Milli Eğitim Bakanlığı ve Halk Eğitim Merkezleri işbirliği ile sürekli seminerler düzenlenmeli ve gerekli yayınlarla bu çalışmalar desteklenmeli,
2. Okul öncesi çocuk bölümleri açılarak, kadınların çocuklarıyla birlikte kütüphaneye gelmeleri sağlanmalı,
3. Açılacak meslek edindirme kurslarında halk kütüphaneleri de devreye sokulmalı ve kurslara yönelik yayınlarla bu çalışmalar desteklenmelidir,
4. Gezici kütüphaneler aracılığı ile çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları, huzur evleri, fabrikalar, genelevler, gecekondular ve kırsal kesimdeki insanların ayağına kütüphane hizmetleri götürülmeli ve onların bilgi birikimi ve kültürel seviyelerinin artması sağlanmalıdır.

4) Bütün bunların sağlanabilmesi için kütüphanelerin toplumsal kalkınmadaki, eğitimdeki ve kültürel gelişimdeki işlevlerinin ortaya konması gerekmektedir. Ne yazık ki, toplumun büyük bir kesiminde bu bilinç henüz yeterince yerleşebilmiş değildir. Bunun için bütün organizasyonu **TKD Ankara Şubesi'nin** üstleneceği, diğer sivil toplum örgütlerinin konuşmacı ve katılımcı olarak destek sağlayacağı, “Kadının Eğitimi ve Kütüphanelerin İşlevi” ya da “Kadının Bilgi Edinme Özgürlüğü” konusunda bir panel düzenlenmelidir. Farklı kesimlerden konuşmacı ve dinleyicilerin katılacağı böyle bir panel, hem sivil toplum örgütlerinin daha da kaynaşmasını hem de toplumun eğitim ve kültür seviyesinin nasıl yükseltilebileceğini ortaya koyması açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

KSSGM de davetiyelerin ve afişlerin basımında katkı sağlayabilmeli ve TKD Ankara Şubesi'ne yardımcı olmalıdır.

Saygılarımızla.